

STORTINGET

Representantforslag 218 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Morten Stordalen, Silje Hjemdal og Kari Kjønaas Kjos

Dokument 8:218 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Morten Stordalen, Silje Hjemdal og Kari Kjønaas Kjos om nasjonale retningslinjer og meldeplikt i eldreomsorgen for å motvirke vold og overgrep mot eldre

Til Stortinget

Bakgrunn

Ingen eldre skal oppleve frykt for å bli utsatt for vold og overgrep. Alle eldre har rett på en trygg og god eldreomsorg, men dessverre er ikke dette realiteten for alle. Ofte er det nærstående eller tillitspersoner som står bak vold og overgrep også mot eldre. Det er dessverre for liten oppmerksomhet om dette samfunnsproblemet, og eldre lider fordi volden ikke blir forhindret eller stoppet. Både internasjonale og nasjonale studier har avdekket at særlig hjemmeboende eldre utsettes for vold og overgrep. Likevel er også eldre på sykehjem en utsatt gruppe.

En nasjonal kartlegging av vold i sykehjem fra 2019, utført av forskere på NTNU, viste et urovekkende høyt omfang av vold og psykiske overgrep begått av pleiere mot beboere. Nesten 3 700 pleieansatte fra 100 sykehjem deltok i studien, og åtte av ti hadde observert én eller flere hendelser av vold, overgrep eller forsømmelser det siste året. 60 pst. av de ansatte svarte at de selv hadde utsatt beboere for det samme. Mange hadde også observert flere typer av vold og overgrep mot beboere utført av pårørende.

Det er kommunene som i dag har ansvaret for å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep mot el-

dre, og dette ansvaret ble tydeligere i helselovgivningen fra 1. januar 2018. Til tross for dette er det fortsatt et stort behov for å øke kunnskapen om det ansvaret man har som ansatt i eldreomsorgen. Forslagsstillerne viser til regjeringens satsing på å øke kunnskapen og kompetansen til ansatte i helse- og omsorgstjenestene.

Det er et stort behov for ytterligere tiltak mot vold og overgrep overfor eldre på sykehjem, slik at dette i større grad enn i dag avverges og følges opp. Som samfunn kan vi ikke akseptere at syke og pleietrengende eldre på sykehjem opplever slike grufulle hendelser. En av utfordringene er at det ikke finnes nasjonale retningslinjer for utredning og håndtering av eldre-voldssaker i Norge.

Forslagsstillerne mener dette må på plass for at helsepersonell skal ha gode verktøy for å håndtere slike saker på en systematisk måte. Det er dessverre få sykehjem som har gode rutiner, regler og prosedyrer for hvordan de ansatte skal forholde seg til vold og overgrep på sykehjem.

Det er i dag meldeplikt til barnevernet når det er grunn til å tro at barn blir utsatt for blant annet vold og overgrep, og forslagsstillerne mener den samme plikten også bør gjelde for eldre. De eldre er en ekstra sårbar gruppe, som i mange tilfeller ikke har mulighet til å gi beskjed selv hvis de utsettes for vold og overgrep. Helsepersonell som blir kjent med slike forhold, må derfor ha en plikt til å melde fra til tilsynsmyndighetene. I Sverige er det en rapporteringsplikt for helsepersonell, som krever at de rapporterer om hendelser som har ført til, eller kunne ført til alvorlig skade for pasienten. En tilsvarende rapporteringsplikt mener forslagsstillerne bør innføres i Norge også.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen etablere nasjonale retningslinjer for utredning og håndtering av eldre-voldssaker.

2. Stortinget ber regjeringen etablere meldeplikt til tilsynsmyndighetene når det er grunn til å tro at eldre blir utsatt for vold og overgrep, etter modell fra Sverige.

8. april 2021

Sylvi Listhaug

Morten Stordalen

Silje Hjemdal

Kari Kjønaas Kjos